

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ad Uolphan=||gum Fabritiu[m] Capi=||tonem Theologie
Doctorem. et || Concionatorem Basilien=||sem. Joa[n]nis
Cellarij || Gnostopolita=||ni. Lipsie || Hebraice lingue
professoris De vera || et ...**

Cellarius, Johann

[Leipzig], 1519

Volphgango Fabritio Capitoni sacraru[m] literarum professori Joannes
Cellarius Gnostopolitanus Salutem Dicit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32547

Volphango Sabitio Capitori sacrarū literarum
professori Joannes Cellarius Gnosto-
politanus Salutem Dicit.

¶ Si quālibet parvam omittēre occasionē significādi omīs
b⁹ singulare obſervantiā in te meā ſynceriffi. Volphāge ingra-
titudinis pfecto vitio arguēd⁹ venire. quod ut omniū vitiōū
fontē et principiū. ſemper maxie deteſtandū cenſui. Ne in id
corruēs. Hypocratis vinculo dign⁹ merito iudicaret. Placu-
it itaq; nunc palā facere quo amore. qua charitate. qua in te
reuerētia ſim affectus. nō ſolum ob priuata merita. verū etiā
ob magnū literarū et literatorū ſtudium. amoremq; virtutis
nō vulgare quē in te. iam hinc inde in latinis. Grecis et He-
breis literis videm⁹ eluceſcere. Sed que nā eſt iniquis hec oc-
caſio? Paucis accipe / Noſti mi Volphange. quot quibusue
diebus. et quantū. ingēs inter. D. Jo. Eckium ingelſtadiē et
D. Martinū Lutherū ac Andreā Bodenstein Caroloſta-
diū. wittenburgenſem ob nōnullas (ni fallor) ꝑcluſiones olim di-
uulgatas cōcertatio incaleſcebat. ita ut poſt nudas cōcluſio-
nes. ꝑ totū pene orbē diſperſas res inuēctiuis. et apologiis ce-
perat agi Quum autē ipſis ꝑ bono rei exitu. eiſcemōi formā
omīno nō ſufficere. viſus eſt. niſi etiā ad publice diſputatōis
arma deſcēderent. Vtriuſq; cōſenſu publica diſputatio cōcla-
mata eſt. ac in florētī feliciq; Lipſenſi gymnaſio. ab illuſtriſſi.
noſtro ꝑncipe Georgio duce Saronie. magno Tyringie ꝑſide
Myſie deniq; marchione munificentiffimo lipſice Academie
mecenate. ac tutore admiſſa eſt. et quamuis in ea Inclita ſue
ceſtitudinis academia pulcherima muſarū ſint edificia q̄ col-
legia vocam⁹. in his item auditoria capaciffima. non tñ alio
in loco. q̄ in ſua arce theologicā hanc diſputōem celebrari vo-
luit. quo autē ordine vere et cōſtanter ſit obſeruata. ſi eundē tri-
bi enumerauero. me tibi rem feciſſe gratiffimam exiſſimo. et ſi-
mul meum in te animum declaraffe.

¶ Die itaq; xvij. Junij hora ſecūda ꝑ meridiana. nam ma-
ne. ꝑrimo a cōſulto et erudito viro. D. Simone Piſtoris Juri-
dice facultatis ordinario excipiebant⁹ hoſpites. deīde vna ad
tēplū. S. Thome ꝑo audiēda re divina. que de. ſſ. habebat aſ-

tenderunt / tunc ad arcem et locum certaminis / ubi iussu Ill. principis
duci? disputacionis modestia. q̄ pditi esse deberet. p̄legebat ac
deinde hora ut dixi secunda pome. fact? est p̄gress? disputatoriu?
¶ Primo de libero arbitrio p̄posuit. D. Joan. Eckius cōtra
Carolostradiū. quod et illud active concurreret ad opis boni
factionē cū gracia. et sic mixtiz agerent nō diuisim / hoc p̄ pul-
chre per B. Berni. p̄bavit. Vbi Carolostradi? in scriptis diu
reluctabatur. qm̄ li. ar. haberet se tm̄ passive. et receptiue ad bo-
num opus. cui? solū capax esset tm̄ auctoritatis? sacre scrip-
ture. et sanctorū patrū induct?. cum Eckio dedit libe. ar. ha-
bere actiuitatē in bono ope. et ita in cōcordem descēderūt sen-
tentiam. Audisses hic mi Fabriti. quāto ingenio et quasi de-
mosthenico. magne inductiōis seriem Eckius rotūdisime af-
sumere et resumere. potuit. Carolostradi? autē librorū et scheda-
rū ad maniculo argumēta et solutiōes p̄ferre solebat. Et quū
opponendo vellet totū rationis sue seriē ex scheda. domi medi-
tata legere Eckius noluit amplius admittere / admittit tū se p̄
hac vice. at in posterū cauēdū nisi forte alicui? sc̄ti patris v̄ba
adnotaret aut sacre scripture. Disputare vellet nō legere inq̄t
Eckius. sacra itaq̄ relatiōe corā dñis. fuit decretū Non esse
hāc disputandi formam. legere ex scheda totū tenorem. Quare
Eckius nō iniuria recusare hāc lectionē debere et Carolostradiū
deliberare vsq̄ in crastinū. an argumēta memoriter vellet ad-
ducere. aut disputacioni cedere. Rediit itaq̄ mane Carolostra-
dius leges disputantiū obseruās (instruet? tm̄ multis libris)
et docte in mediū adduxit. Totū bonū opus esse a deo. quod
Eckius admisit. qz simul agant gracia et li. ar. in diuiduo ope
secundū Berni: mixtim nō sigillatim vel diuisim. at per hoc nō
dici debere. li. ar. nō agere. qm̄ etsi deus ageret totū. non tamē
totaliter per quod cōcursus alteri? cause negaret. Carolostra-
dius fortiter opposuit. quia sancti patres nō sic essent locuti
Quod diluit Eckius. qz disputacio de nominibus esset per-
tinacis? relinquēda. cōstare ex sanctis patribus. opus bonum
esse totum a deo / et tamen li. ar. agere illud. hoc ipse rotunde
enuntiauit per totum / sed non totaliter.

¶ Num itaq̄ cōclusum esset in materia liberi arbitrii. ac ad
declarationem eligendū iam iudicium / positū. D. Martinus

Luttes in materia de primatu ecclesie Romane / cū Ectio q̄
cōgressus est. et disputādo proposuit. Papā nō esse superiorē
alijs iure diuino / immo poti⁹ cōsensu humano / Nec S. Pe-
tram primatū accepisse sup ecclesiam dei ⁊ alijs apostolis sed
sufficere vnū caput ecclesie. s. Chriſtū Cōtra Ecti⁹ apertis
probauit testimonijs vnū esse primū in ecclesia vicariū diuino
iure illius supremi capitis Chriſti. et quod super hāc petram
hoc est petri. et successores edificasset ecclesiam Deus. iuxta
apertissima testimonia ex Augustino. Hiero. Ambrosio. Grego-
rio. Cypriano. Chrysostomo. Leone. Bernhardo. et aliquot
pōtificib⁹. qui exp̄ssis verbis hoc testant. sed Martin⁹ horū
auctoritatē nō magnificat qz. S. Pauli / erat fundat⁹ sententiā.
ad Gal. et alijs locis. Quos tñ sibi nō resistere Ectius cona-
batur ostēdere. sed hoc iudiciū est decernere. an fecerit.

¶ Admisit quoq; Ectius apostolos pares fuisse sacerdotio ⁊
apostolatu. secundū leonē / et Cyprianū. tñ caput esse cōstitū
Petrum. vt scismatis tollerēt occasio At dñ Ecti⁹ obji-
ceret Martino dictū illud Luttherianū patrocinari hereticis
hussitis. et esse damnatū inter erroneos articulos. laudabilis
et sacri cōcilij Cōstantien⁹ Ad hoc. D. Martin⁹ respōdit. nō
omnes articulos ibi dānatos esse hereticos / immo aliquos ar-
ticulos Joānis Iesus esse chriſtianissimos ⁊ euāgelicos / vnde
petiūt p̄ius p̄bari. per Ectiū. cōciliū errare nō posse Ob hoc
a multis male audit. D. Martin⁹. Similiter quod grecos ror-
ecce : in obediētes. voluit esse in b̄da vita et saluari Sed hec
ad iudices Obficiēte vero Ectio Si papa nō haberet iure di-
uino primatū. vñ D. Martin⁹ haberet habitū? quē gestaret vñ
fratres sui / Cōfessiones audirēt? certe parochianis dissentit
tibus ⁊. Respōdit D. Martin⁹ inter alia se velle / nullū o:dis-
nez medicantiū esse Plurimū autē innitebat Grego : in registro
negātis se oecumenicū episcopū esse / Ecti⁹ exposuit. q̄ ratios
ne id negauerit / q̄ tñ vere fuit / citando Grego: iij super. c. de
eretur. ⁊. q. 7. et quod ob hoc / restitit imperatori. et cōstanti-
nopolitano patriarche vt Platina refert. cui Luttes plura tri-
buit. in hystorica veritate. sed iudices discernāt / vter rectius
senserit.

¶ Post hec coeptum / de purgatorio agi / Vnde videlicet esset

pena purgatorij, ex scripturis An eo q̄ ante decedentiū essent
imperfecte charitate / aut q̄ pro peccatis hic perpetratis satisf. acceret
D. Martinus respondendo dixit / nō pbati posse ex sacra scriptura
ta purgatorij esse quāvis cōstanter assereret Et quū libi Ma
chabeonū essent p̄ D. Eckium citati / negavit eos esse de canone.
Cōtra Eckius ostēdit eos esse de canone biblie (Aug. et Hie
ronimi auctoritate in plogo) apud ecclesiam Et quū plures
sancti doctores adducti fuissent / qui S. Paulū interpretent loq̄
de purgatorio / Ad Corinth: Salu⁹ erit q̄si per ignē D. Marti
n⁹ doctre alij sensuz attulit Sed, an a patrū sententiā recesserit
¶ De indulgētijs minore cōtentione (iudices discernant.
disputatum est. nā in abusib⁹ declamantiū indulgētijs, am
bo cōcordabāt, et Martin⁹ mitior fuit q̄ alias scripserat, ad
misit em̄ indulgētijs, esse vtilis / sed tñ tenebat sententiā / idul
gentias esse remissiones bonoz operū. Cōtra D. Eckius dixit
eas esse remissiones penarū pro peccatis debitariū. Sed si nollet
credere idulgētijs esse satisfactorias / iā esset anathemate per
cussus per Bullam nouissimam Leonis pape. x.

¶ Dein de p̄niā / quō parāda sit disputatū ē, nitebat D. Eckius
ex sacris litteris et patrū ostēdere, p̄niāz recte icipi a tiorē etiā
pene et ad omnia inducta Rōdit Luther⁹ primo timorē filialē
esse initij sapiētiē / nō seruilem. penarū Sed D. Eckio Aug.
Cass. et alios inducēte quod itelligeret de tiorē etiā seruili. ad
misit Martin⁹ timorē quidē seruile esse initij sapiētiē, sed cuz
gratia Reluctabat Eckius, q̄ sic gracia esset ante initij gratie
quā p̄ sapiētiā eo loco secundū Aug. et Bern. Caritas intel
ligatur, an recte restiterit vel mīus Iudices dati iudicabūt.

¶ Postremo cōtra cōclusionē, 4. et 5. obiecit Eckius / remis
sa culpa / nō diluta penā / et quod pena illa quā satisfaciēdo
deberet detergere. Papa posset indulgētijs recōpensare / et sa
cerdos / iniūctione emende Ita q̄ nō solū satisfaceret ecclesie
sed etiā deo pro peccato / Sed D. Martin⁹ reluctabat / p̄pre
tea res in sententiāz Judicij relata est Actū autē erat per domi
nos / vt citius absolueretur cōclusiones disputāde difficilio
res / vnde euenit / vt multe materie manserint in tacte

¶ Rursus aggredit̄ Eckius Carolo stadij / et conatur ei ostē
dere / quod scolastici doctores / nō dissidēt ab ecclesiasticis / si

eos recte intellexerit de remotione obicis. Et q̄ h̄o faciendo quod in se est in bono adiuuā a deo et saluatur Excusauit se etiā. q̄ cum dixisset materiā p̄destinatiōis esse impertinētam negotio. de quo tractabāt. Caroloſtadi. impoſuerit ei. q̄ dixit. autoritates de p̄destinatiōe nō pertinere ad opa coronā da. Et recte et bene ip̄e legerit in Berni: Tolle. li. ar. et non est quod saluet. Sed recte Caroloſtadiū. esse de p̄uatore librorum. si in Berni. velit quo pro quod legi Ad q̄ respōdit Caroſtadius. et ad iudices negotium relatū est Ultimo Caroloſtadius contra Cōclusionē ij. Ectij obiecit volens iustum in omni opere bono peccare. quod displicuit Ectio. S. Laurentium in craticula peccasse. et S Petri in cruce Et Caroloſtadio citante Augustinū et Hieronimū Ectius iſtabat acutus. ut locū ostenderet qm̄ nullibi hoc in eis inueniretur sed potius oppositum ostēdi ex Hiero: cōtra Pelagianos/et cū plura ultra citraq̄ essent dicta. hec quoq̄ materia i iudices relata est Restabat adhuc materia de penitētia Quā etiam. D. Caroloſtadius dudū fecerat cōsignari. apud dños Sed quia. D. Martinus abierat et ip̄e ad domū festinabat. noluit diutius Ectio opponere. Et sic disputatio magnifice sicut ceperat. ita quoq̄ oratione finita est. quā p̄stabilis vir Joānes Langius Lembergius disertissime porauit.

¶ Scire aut̄ desideras doctissime capito. qui fuerint iudices dati? Et hoc quidē te latere nolo Conuenerūt em̄ ante disputationē Ectius et Caroloſtadi⁹ corā Illustri: p̄cipis Georgij Saxonie ducis rē. cōsiliarijs. et rectore ac cōcilio vniuersitatis Obtulit se Ectius. ad disputationē paratū. et se futurum omnia. que dñi iuberēt. modo Caroloſtadius. vel in vniuersitatis iudiciū cōsentiret. aut aliū iudicē assignaret Caroloſtadi⁹ aut non minus ad disputandū parus petijt ut disputata fides exciperetur notarijs. cui Ectius statim annuit. modo in iudicē cōsentiret Caroloſtadi⁹ Itaq̄ decretū fuit p̄ dños. neutriū a loco debere decedere. quousq̄ de iudice cōuenisset. P. vero Martin⁹ nullū omnino gymnasiū voluit ferre iudicē. quāuis Ectius ei optioez daret. ferme ex omnibus germanie Italie Gallie et Anglie. gymnasijs duob⁹ demp̄ris. At p̄posuit disputata statim p̄ calcographos disseminanda

ut suū cuiq; legēti liberū esset iudiciū. vix Illustris. principis
Cōsiliarij et vniuersitatis cōciliū. cū sic ad disputationē ad-
mittere noluerūt Itaq; discessum fuit eo die. vt Martin⁹ nol-
let disputare sed postea induct⁹ amicosū cōsilio redijt. et sub
forma Carlostadij disputationē assumpsit Quia finita suges-
sit Ecti⁹ Illustris. principis cōsiliarijs. vt p̄sente adhuc duce
Georgio (qui Illustrissi. p̄iceps sepe disputationi interfuerat)
iudices deligerent Itaq; Martin⁹ Parthisien⁹ et Ertphurden⁹
obtulit. quos q̄ Ectius acceptauit mō confratres Martini
heremite in Ertphurdia nō interessent Abeunte autē duce vo-
luit Martin⁹ totū cōsiliū vniuersitatis debere iudicare. siue
essent Juris ciuillis prudētes Medici vel philosophi / et quod
patres ordinū sancti dñici et .S. Frācisci nō interessent. Sed
id iniustū visum est Ectio medicos aut alteri⁹ p̄fessionis ho-
mies de altissimis Theologie locis iudicare. res tamē vtriusq;
cōsensu. in Illustrissimi principis manus data est.

His itaq; mi capito quib⁹ firmā fidē adhibere possis te cer-
tiorē reddere volui. peuldubio non deerint qui sola vincendi
libidine. vtrūq; ramusculos p̄pagare nitent. vt videant vi-
cisse. quātūvis vitatē ledant. tu autē his fidē adhibe. nā ita se
res et ordo hui⁹ Theologice disputationis Lipsiace cōstant ha-
buit. Protestor q̄ q; neq; in fauorē. nec odiū alicui⁹ partē scrip-
seris. sed solū vt res pacta est ac sup̄ ea refero me. ad Illustris.
nostri principē Georgiū: suos equissimos cōsultissimosq; cō-
siliarios et ad totū nōstre lipsiace vniuersitatē cōciliū Etia cū
olim publicabūt disputationē. manifestū erit quid dixerim Vale
nostroū optime atq; doctissime. et .D. Joannē oecolampa-
dium. triū musaz haud vulgariter doctū / Beatū Rhenanuz
Dunnonē. et omnes nostros amicos. quantū potes meo no-
mine saluere Tūbe. Lipsie ex edib⁹ nostris. pridie Kalendas
Augusti. Anno Millesimo quingentesimo decimo nono.

¶ Cum Gratia.

